

درباره پیشگیری و درمان یک ویروس تنفسی قدیمی و آشنا به نام سرخک

مبارزه با مهمان ناخوانده

به سرخک بی توجه بود. سرخکی که نه تنها در کمین کودکان که در کمین بزرگسالان هم است. در سال‌های ابتدایی شیوع این بیماری تنفسی یک سوم جمعیت منطقه آلوده جان خود را از دست می‌دادند. شاید به همین دلیل است که لقب مسری‌ترین بیماری تنفسی به سرخک داده شده است. سرخک بیماری ویروسی تنفسی است و عامل مولد آن ویروسی حاوی RNA است که در ساختار آن حدود ۶ پروتئین دارد. این ویروس به گرما و نور خورشید خیلی حساس است و در درجه حرارت پایین به مدت زیادی زنده می‌ماند. پرونده این هفته چاردیواری مروری است بر روش‌های پیشگیری و درمان این بیماری قدیمی.

۱۶۴ فرد مبتلا به بیماری سرخک تا به امروز شناسایی شده است. ۱۶۴ فرد مبتلا شاید در مقابل چندین هزار نفری که در دو سال گذشته به بیماری کرونا مبتلا شده‌اند هیچ باشد. اما داستان از جایی می‌تواند غم‌انگیز باشد که بدانیم ۴ سال پیش بیماری سرخک برای همیشه در ایران ریشه‌کن شده بود. وزارت بهداشت معتقد است مهاجرانی که از کشورهای همسایه به کشور وارد شده‌اند باعث شیوع دوباره بیماری شده‌اند.

بیماری‌ای که به شدت مسری است و می‌تواند سالانه ۱۱۲ هزار نفر را در جهان به کام مرگ بکشاند. به جز این اما سرخک برای بازماندگانش هم عوارض بدی دارد. همه اینها نشان می‌دهد که نباید

لیلا شوقی

روزنامه نگار

واکسن‌های سرخک کار کردند. دو پزشک ۹ سال روی مدارس شبانه‌روزی و روی نمونه‌های متفاوتی از دانش‌آموزان کار کردند و بالاخره در سال ۱۹۶۳ تلاش‌شان به ثمر رسید و اولین واکسن سرخک کشف شد. بعد از آن واکسن‌های دیگری تولید شدند. واکسن غیرفعال که عوارض جانبی کم و تأثیر زیادی دارد یکی از آنهاست. این واکسن در سال ۱۹۶۸ به تولید تجاری رسید و وارد بازار شد. اما در ایران چه خبر بود؟

در سال ۶۳ کودکان زیر یک سال در برابر بیماری‌های دیفتی، سیاه‌زخم، کزاز، فلج اطفال و سرخک واکسینه شدند. از سال ۸۳ هم تزریق واکسن‌های سه‌گانه که واکسن سرخک هم جزئی از آن بود وارد سیستم واکسیناسیون شد. در نهایت سال ۹۸ بود که سازمان جهانی بهداشت گواهی ریشه‌کنی

به مرور زمان میزان مرگ و میر ناشی از بیماری سرخک کاهش پیدا کرد. در سال ۱۹۱۶ حدود ۱۲ هزار نفر به دلیل ابتلا به بیماری سرخک جان‌شان را از دست دادند و سه مورد از هر ۴ مورد مرگ ثبت شده کودکان زیر ۵ سال بودند.

همان سال دو پزشک فرانسوی آنتی‌بادی‌های سرخک در خون بیماران را کشف کردند و بنابراین زمینه تولید واکسن فراهم شد. اما دهه ۵۰ میلادی بود که دکتر جان فرانکلین اندرز تحقیقات گسترده‌ای را برای کشف و تولید واکسن سرخک شروع کرد.

اندرز به پدر واکسن‌های مدرن شهرت دارد. او برای کشف ویروس فلج اطفال نیز تلاش‌هایی انجام داده و به همین دلیل هم در سال ۱۹۵۴ به او جایزه نوبل پزشکی اهدا شد. اندرز به همراه همکارش دکتر توماس سی‌پیپلز روی

از باستان تا امروز

از همان دوران باستان بیماری سرخک هم وجود داشته است. قرن شانزدهم اما نام این بیماری با اکتشافات جغرافیایی و افزایش روابط بین‌الملل شناخته‌تر هم شد. زکریای رازی اولین گزارش‌ها درباره بیماری سرخک را در قرن نهم میلادی تهیه کرد. سال ۱۷۵۷ هم یک پزشک اسکاتلندی به نام فرانسیس هوم اولین تلاش‌ها را برای کشف واکسن سرخک انجام داد.

احتمالا یکی از دلایل هوم برای کشف واکسن سرایت بیش از اندازه آن و درصد مرگ و میر بالای آن بوده است. به عنوان مثال شیوع سرخک در سال‌های ۱۸۴۸ در هاوایی و ۱۸۷۵ در فیجی حدود یک سوم جمعیت این مناطق را به کام مرگ کشاند.